

Hálkovec viničový (*Calepitrimerus vitis*)

Uvedený škodca sa vyskytuje vo všetkých vinohradníckych oblastiach. Hálkovec viničový je zaujímavý svojimi dvomi odlišnými morfológickými formami – zimnou a letnou. Hostiteľskou rastlinou, ako vyplýva zo slovenského pomenovania škodcu, je vinič hroznorodý. Poškodenie, ktoré tento roztoč spôsobuje, sa nazýva kučeravosť viniča.

Telo škodcu má žltobiele sfarbenie a kužeľovitý tvar. Najširšie je vpredu a smerom dozadu sa zužuje. Škodcu nie je možné pozorovať voľným okom – samička má telo dlhé do 0,16 mm a široké 0,05 mm. Hlavohrud' má trojuholníkovitý tvar a niekoľko pozdĺžnych rýh. Hálkovec viničový má dva páry nôh s hrubými štetinami.

Prezimujú dospelé partenogenetické samičky zimnej formy, ktoré sa ukrývajú v trhlkách kôry a pod šupinami púčikov napadnutých krov. V polovici apríla samičky začnú zimné úkryty opúšťať a prechádzajú na otvárajúce sa púčiky, kde začínajú cicat' ešte nerozvinuté listy. Neskôr žijú a cicajú na spodnej strane mladých listov, kde kladú aj samotné vajčka. Letná forma býva prítomná zhruba v máji až začiatkom júna.

Na jednom liste sa môže vyskytovať až niekoľko sto jedincov. Jarné napadnutie významne spomaľuje pučanie a oslabuje ker. Vinič je poškodený vyciciavaním rastlinných štiav a vylučovaním toxických slín. Škodlivosť je významná najmä za suchého počasia. Opakované silné napadnutie oslabuje kry, drevo zle vyzrieva a v zimnom období ľahko namrzá. Výhonky hostiteľov sú zakrpatené, postupne prestávajú rásť a usychajú. Staršie listy majú listovú plochu popretrhanú na rozdiel od mladších, ktoré sú po vypučaní skučeravené a skrútené. Na listovej čepeli sú pri pohľade proti svetlu viditeľné svetlé drobné bodky. Na napadnutých výhonkoch vyrastajú zálistky. Súkvetia napadnutých krov usychajú a bobule predčasne opadávajú.

K prirodzeným nepriateľom hálkovca viničového patria dravé roztoče z čeľade *Phytoseiidae* a *Tydeidae* a tiež strapky z čeľade *Aeolothripidae*. Dravý roztoč *Typhlodromus pyri* je vhodný pre biologickú reguláciu. Možné je využiť aj tzv. Čulenovu pascu, kedy sa po odkvitnutí viniča nezreže tesne nad horným drôtom vedenia, ale ponechajú sa nad ním aspoň tri listy aj so zálistkami. Do nich sa postupne roztoče presťahujú z nižších častí kra. Časť nad horným drôtom sa nechá rásť a roztoče sa v nej rýchlo rozmnožujú. Všetko, čo je nad horným drôtom sa tesne pred štádiom mäknutia bobúľ odreže, ideálne v čase medzi júlom a augustom. Odrezané pasce je potrebné zlikvidovať. Chemické ošetrovanie sa odporúča hlavne v prípade pravidelného výskytu škodcu a pri premnožení populácie.

Ing. Ivana Bugriová

ÚKSÚP – OOR

7.2.2023